

GEHOORVERLIJES EN WERK

DE IMPACT DIE SLECHTHORENDHEID HEEFT OP HET DAGELIJKS FUNCTIONEREN IN HET WERK WORDT NOG VEEL TE WEINIG ONDERKEND. BOVENDIEN KUN JE IN BEPAALDE BEDRIJFSTAKKEN OP HET WERK OOK FLINKE GEHOORSCHADE OPLOPEN. EARLINE SPRAK HIEROVER MET ONZE NVAB EN DIVERSE VAKGENOTEN EN MET DIE 'ANDERE' NVAB (NEDERLANDSE VERENIGING VOOR ARBEIDS- EN BEDRIJFSGENEESKUNDE). DRIE TAFELGASTEN ZIJN ERVARINGSDESKUNDIGEN, WANT ZIJ ZIJN ZELF SLECHTHOREND. HOE KAN DE BEWUSTWORDING WORDEN VERGROOT, OOK ALS HET GAAT OM PREVENTIE OP DE WERKVLOER? DAT VROEGEN WE DAARNA OOK AAN AUDICIENS REMCO JONKER EN ROLAND ZWEERS. LEES MEE ALSOF U ZELF AAN TAFEL ZAT.

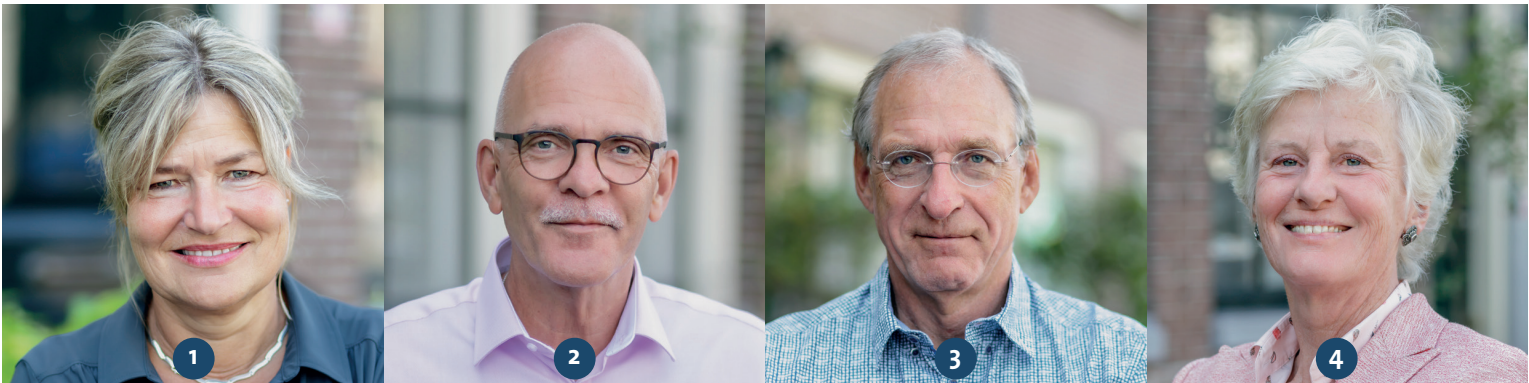
TEKST Lola Hamers en Anneke Pastoor BEELD Corporate Visual Communication

Earline De impact van slechthorendheid op het dagelijks functioneren in je werk, wordt nog veel te weinig onderkend. Klachten als vermoeidheid, hoofdpijn en concentratieproblemen worden vaak niet direct gelinkt aan eventueel gehoorverlies. En dat terwijl dit soort klachten dan vaak vrij eenvoudig te verhelpen zijn. Hoe kunnen wij hier met elkaar een betere rol in spelen?

Fred Patelski Ik zie als bedrijfsarts twee aspecten bij gehoorverlies en werk: gehoorverlies veroorzaakt door het werk en, wanneer er al gehoorverlies is, hoe dat het functioneren van de medewerker beïnvloedt. De bekendheid en het bewustzijn van slechthorendheid en de effecten daarvan zijn heel laag. Dat begint al bij de slechthorende zelf, maar als ik naar mijn vakgenoten - collega-bedrijfsartsen - kijk, dan ben ik daar wel een tijdje mee bezig. Ik ben ook geen expert, maar ik verdiep me er wat meer in dan veel andere collega's.

WIE ZITTEN ER AAN TAFEL?

- 1 Carmen de Jonge** Voorzitter NVAB
- 2 Fred Patelski** Bedrijfsarts en Klinisch arbeidsgeneeskundige audiologie
- 3 René van Schalkwijk** Bestuurslid/secretaris Stichting Hoormij
- 4 Wendelina Timmerman** Eigenaar, coach/trainer bij HOORIDEE

Carmen de Jonge Als iemand met vermoeidheidsklachten kampt, dan zijn er maar weinig professionals die aan gehoorverlies denken. Je ziet het ook niet, en het duurt vaak een hele tijd voordat dit duidelijk wordt. Bij stress- en vermoeidheidsklachten staat gehoorverlies misschien wel in de Top 20 van meest voorkomende oorzaken, maar nog niet eens in de Top 100 van de oorzaken waar huisartsen aan denken.

Wendelina Timmerman NVAB heeft een waardevolle richtlijn: 'Slechthorendheid en tinnitus'. Als deze op tijd ingezet wordt, kunnen extra verzuim en kosten voorkomen worden. Gehoorverlies toont zich inderdaad allereerste in vermoeidheid en overbelasting. Daar moet bewustzijn over komen: denk bij zulke klachten aan gehoorverlies, dénk er in ieder geval aan!

Carmen Ik ben leidinggevende geweest van drie slechthorenden, en ik heb er destijds voor gezorgd dat iedereen recht had op een periodiek medisch onderzoek, maar ook ik was me er niet echt van bewust of daar ook een audiologische toets bij hoorde. Het is belangrijk om deze toe te voegen aan het onderzoek, in ieder geval vanaf een bepaalde leeftijd en zeker wanneer men in werk wordt blootgesteld aan lawaai. Sterker, in de arbeidsomstandighedenwet is dat ook geregeld, maar er wordt zeker niet altijd naar gehandeld.

Wendelina Het LUMC heeft met de Nationale Hoorstichting (nu Veiligheid.nl-red.) 25 jaar geleden al geprobeerd om voorlichting hieromtrent in Nederland op de kaart te zetten, en het is nog steeds een cruciale vraag: hoe zorgen we in heel Nederland voor voorlichting over de gevolgen van gehoorverlies?

Fred Het moet van twee kanten kloppen. Van bovenaf, beleidsmatig, moet het goed worden aangepakt, en van de onderkant, de werkvloer zelf, moet je het als een olievlek laten verspreiden. Er is wel eens aan mij gevraagd: 'Goh, Fred, heb jij een hoortoestel?', maar niemand heeft ooit die

vraag gesteld over mijn bril. Dat vindt iedereen doodnormaal, maar een hoortoestel wordt abnormaal gevonden en dat is het niet. Kijk maar naar de cijfers: 1 op de 3 heeft een hooroplossing nodig, maar draagt veelal geen hoortoestel.

Earline We zijn nu dus 25 jaar verder maar wat is er dan feitelijk van de voorlichting terechtgekomen?

Carmen Dit soort informatie blijft allemaal voornamelijk binnen de hoorbranche. Het feit dat de audiologische voorziening bij het UWV is weggehaald, om maar eens iets te noemen, is absoluut niet wenselijk. Als je vaststelt dat er 300 duizend mensen in de beroepsbevolking slechthorend zijn om wat voor reden dan ook, die eigenlijk blijvend kunnen participeren als zij gebruik kunnen maken van bepaalde voorzieningen, dan is het toch raar dat alleen de audiologische voorzieningen geschrapt zijn? Je kunt op je vingers natellen, dat dit randvoorwaardelijk is voor je functioneren, zeker nu mensen tot 68 jaar doorwerken.

Als je SLECHT HOORT, dan ben je pas ECHT OUD

Wendelina Wat ik zie, is dat er binnen bedrijven een mooie koppeling te maken is met vitaliteit. Dat staat heel hoog op de agenda bij veel bedrijven. Er worden bijvoorbeeld vitaliteitsmaanden georganiseerd. Daar kan gehoorverlies mooi onder vallen.

René van Schalkwijk Vanuit het sectoroverleg met VWS is Stichting Hoormij al bezig om expliciet aandacht te besteden aan onbehandeld gehoorverlies; dat is heel concreet. Daar zijn ook allerlei partijen uit de hoorbranche bij betrokken. Het is een stuk lastiger om bijvoorbeeld huisartsen aan tafel te krijgen: ze worden uitgenodigd, maar komen vaak niet omdat het onbetaald is. Ik begrijp dat best, je kunt niet bij alles aansluiten, maar het is wel jammer.

unitron™

Discover Next

Het meest complete
hoortoestel in de database

	Cat 3	Cat 4	Cat 5
RIC	Discover Next <ul style="list-style-type: none">Moxi Fit 3 (312)	Discover Next <ul style="list-style-type: none">Moxi Fit 5 (312)Moxi Move R 3 (Li-ion)Moxi Jump R T 3 (Li-ion)*	Discover Next <ul style="list-style-type: none">Moxi Fit 7 (312)Moxi Move R 5 (Li-ion)Moxi Jump R T 5 (Li-ion)*
AHO	Discover Next <ul style="list-style-type: none">Stride M 3 (312)*	Discover Next <ul style="list-style-type: none">Stride M 5 (312)*Stride P R 3 (Li-ion)	Discover Next <ul style="list-style-type: none">Stride M 7 (312)*Stride P R 5 (Li-ion)
Super Power	Tempus <ul style="list-style-type: none">Max SP 500 (13)*Max UP 500 (675)*	Tempus <ul style="list-style-type: none">Max SP 600 (13)*Max UP 600 (675)*	Tempus <ul style="list-style-type: none">Max SP 800 (13)*Max UP 800 (675)*
IHO	Discover Next <ul style="list-style-type: none">Insera 3 10A/312 Omni**Insera 3 W 312 Directioneel*	Discover Next <ul style="list-style-type: none">Insera 5 10A/312 Omni**Insera 5 W 312 Directioneel*	Discover Next <ul style="list-style-type: none">Insera 7 W 312 Directioneel*

Wij hebben ook toestellen in categorie 2. Vragen hierover of vragen over de Discover Next? Neem contact op met je accountmanager.

*Luisterspoel

**Luisterspoel optioneel

NIEUW!

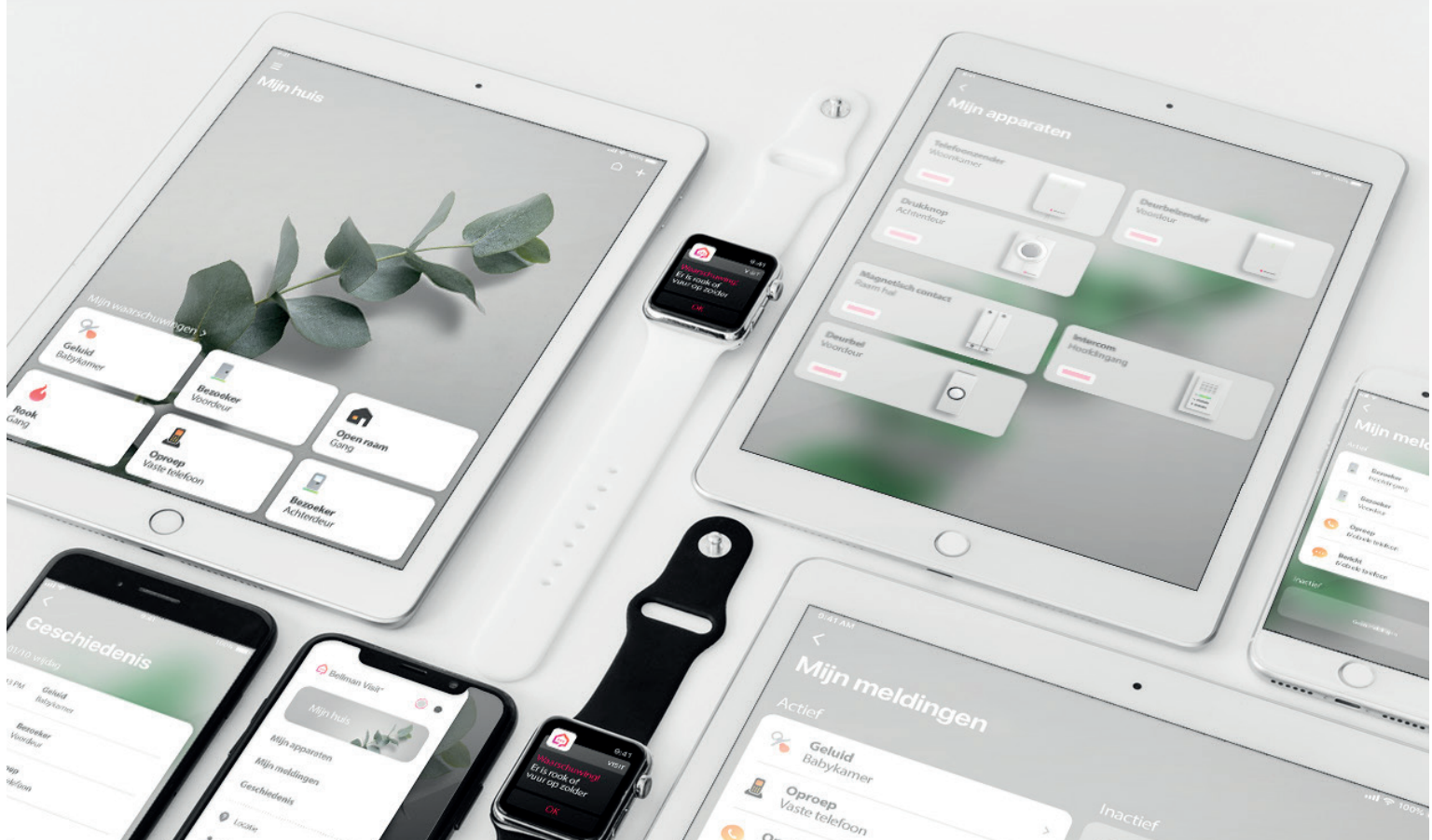
ONTVANG UW VISIT-NOTIFICATIES DIRECT OP UW MOBIELE APPARAAT

Heeft u een mobiele telefoon, tablet of smartwatch? Nu kunt u deze toevoegen aan uw Visit-systeem door middel van de nieuwe **Bluetooth Mobiele telefoonzender** van Bellman & Symfon.

Installeer de **Bellman Visit-app** om uw Visit-notificaties direct op uw mobiele apparaat te ontvangen. Bovendien zullen uw Visit-ontvangers u alarmeren bij binnenkomende oproepen en berichten op uw mobiele apparaat.

Het is nu makkelijker dan ooit om een waakzaam oogje op uw huis en uw geliefden te houden.

bellman.com/be1433

Wendelina Ik ken ook slechthorende huisartsen, daar kunnen we ons samen wellicht hard voor maken!

Earline Preventie en gehoorbescherming op de werkvloer is een grote verantwoordelijkheid voor werkgevers én werknemers. Gebruik van gehoorbeschermende maatregelen wordt niet altijd, of in veel te beperkte mate, gerealiseerd. Ook hier is bewustwording van groot belang, zeker omdat de risico's in sommige bedrijfstakken enorm zijn als men niet meer goed hoort. Hoe kunnen bedrijfsartsen en audiëns daarin van dienst zijn?

René Er zijn volgens de huidige normen al zo'n 900 duizend mensen die in een geluidsbelastende omgeving werken en die normen zijn in mijn optiek veel te ruim. Deze mensen lopen een groot risico om gehoorschade op te lopen en bedrijfsartsen moeten veel meer gespitst zijn op die situaties. Er wordt nauwelijks preventief gewerkt. Het is heel goed dat er nu een richtlijn voor is, maar nu moet hij nog toegepast worden. Ik heb de tijd meegemaakt dat filtersigaretten de oplossing waren tegen de gezondheidsschade door roken; gehoorbescherming is eigenlijk van hetzelfde niveau. Hoe goed de bescherming ook is, de hoorproblemen ontstaan doordat je je structureel in een geluidsbelastende situatie bevindt. De norm is niet gebaseerd op die regelmaat, want dat is heel lastig te meten.

Professionals moeten RUGDEKKING geven en nieuwsgierig zijn; erken KWETSBAARHEID

Fred In het vak van bedrijfsarts is de laatste jaren naar mijn mening veel te veel aandacht gegaan naar uitval en verzuim en daardoor steeds minder naar preventie. Alles draait om geld. Werkgevers willen zo min mogelijk verzuim, want het gaat om gigantische bedragen. En die ene werknemer die uitvalt vanwege gehoorverlies wordt niet gevoeld in de portemonnee, dus daar gaat het geld ook niet naartoe. Mensen die in een geluidsbelastende omgeving werken, hebben recht op een periodieke audiologische test, maar daar wordt al jaren niet op gehandhaafd.

Carmen Wat ik in mijn beperkte rondgang namens de NVAB tot nu toe heb gezien, is dat werkgevers op dat gebied wel redelijke voorzorgsmaatregelen nemen, maar dat werknemers vaak denken: 'niet belangrijk'. Ze gebruiken niet altijd de gehoorbescherming omdat het niet 'stoer' is. Hetzelfde zie ik bij gezond eten. Ik sprak een werkgever in de bouw die daarin wilde investeren, maar zijn werknemers aten nu eenmaal graag een broodje kroket. Pas op de personeelsdag, waar dit thema centraal stond en ook het gezin betrokken werd, begon het door te dringen. Het bewustzijn dat het optelt over de jaren is er niet.

Wendelina Je moet mensen raken. Ik gaf een workshop aan mensen van de Reinigingsdienst, en ze waren doodstil toen ik zei: 'Hoe zou het zijn als je die lieve woordjes van je kleinkinderen niet meer kon horen?' Zo'n vraag dringt direct door en brengt een gewenste schrikreactie teweeg. Ik zie ook bedrijven die goed op gehoorbescherming controleren en handhaven, maar waar de medewerkers na het werk naar huis rijden met keiharde muziek in de auto aan of op de motor zonder gehoorbescherming. Ook daar moet het besef nog komen.

Fred Ik zie wel een verschil in de zorgtrajecten als het gaat om preventie van gehoorschade op het werk en wat slechthorendheid betekent voor het werk. Mensen die gehoorschade oplopen in hun werk - met uitzondering van muzikanten, die vormen een aparte groep in dit verhaal - hebben veel minder hinder van hun gehoorverlies. Ik kan bijvoorbeeld door mijn matige gehoorverlies zonder hoortoestel patiënten niet goed verstaan of een vergadering niet goed volgen. Daar heb ik meteen last van. Een bouwvakker heeft van zo'n matig gehoorverlies geen hinder, hij merkt het geeneens. Daar zijn dus enorme verschillen in beleving en als zorgverlener moet je je daarvan bewust zijn. Vraag door wat het betekent voor iemands werksituatie en welke voorzieningen er nu echt nodig zijn.

Carmen Volgens mij zit het vragen naar de werksituatie, het privéleven en eventuele hobby's al wel in de opleiding en ook in de intake bij audiëns. Wat ik interessant vind, is de vraag hoe we de impact van gehoorverlies steviger kunnen agenderen want we vinden elkaar kennelijk niet vanzelf. Als we nou eens een aantal projecten opzetten - met bedrijven, bedrijfsartsen, audiëns en Stichting Hoormij bijvoorbeeld -

en de resultaten daarvan kenbaar maken, kunnen we het beter zichtbaar en bespreekbaar maken. Volgens mij moeten we meer naar buiten treden met elkaar. Met elkaar aan de slag in de regio: met de audicien, het audiologisch centrum, de hoorcoach, de werkgever en de werknemer en zijn omgeving. Daarna aan elkaar terugkoppelen: hoe gaat dat in Regio X en hoe gaat het elders? Kortom, we moeten op missie: Spread the word!

We moeten het zichtbaar en bespreekbaar maken: SPREAD THE WORD!

Earline Tot slot wil ik nog één belangrijk thema in dit kader aanstippen en dat is 'gêne'. Het benutten van gehoorondersteuning gaat nog wel eens gepaard met gêne. Ook het helder maken aan collega's dat je het niet goed kan verstaan in sommige omstandigheden of liever in een andere ruimte werkt. Werkt dit drempelverhogend?

Fred Dat is een moeilijk onderwerp. Bij gehoorverlies door ouderdom, of het verlies dat geleidelijk met de tijd erger wordt, kom je op een grenspunt: moet ik nou wel of niet aan een hoortoestel? Dat gaat heel langzaam, over jaren uitgesmeerd. Je moet eerst tegenover jezelf erkennen dat het een probleem is, en dan vervolgens de drempel over om er iets mee te gaan doen, en dan nog de extra drempel van je omgeving. Een hoortoestel wordt nog steeds geassocie-

eerd met ouderdom: 'als ik een hoortoestel draag, dan ben ik opeens écht oud'. In de praktijk is het juist andersom: als je niet goed hoort, dan ben je pas echt oud. Dan doe je niet meer mee. Dat is een probleem waar de maatschappelijk werkers bij audiologische centra zo waardevol bij zijn.

Wendelina Als je er op tijd bij bent, heb je beter behoud van cognitieve functies. Dat is wel iets om mensen mee over de brug te krijgen. Het gaat over kwetsbaarheid. Brené Brown schrijft het niet voor niets: 'voor kwetsbaarheid is moed nodig'. Je hebt het altijd nodig om dapper te zijn, en dat blijft. Daarom is het erg belangrijk dat elke hoorprofessional de cliënt/patiënt rugdekking geeft en nieuwsgierig is. Waar loop je tegenaan en kan ik meedenken? Die bevestiging is heel ondersteunend als het gaat over het erkennen van de kwetsbaarheid en het koppelen aan (hoor)mogelijkheden.

Carmen Iemand die slechthorend is, is niet oud en zou zeker niet achter de geraniums moeten belanden. Ik zit nu met allerlei slechthorende mensen aan tafel die dit geaccepteerd hebben, professioneel zijn in hun vak en écht meedoen.

René Toch is het verstandig om te handelen met het besef dat de gêne er nog is. Ga er niet vanuit dat iedereen meteen al zijn beperkingen op tafel legt.

Carmen Ik ga mij er in mijn nieuwe rol voor de NVAB hard voor maken dat gehoorverlies meer bespreekbaar én dus zichtbaar wordt. Als we van de gêne af willen, moeten we zorgen dat we het juist zichtbaar maken. En daar hebben we elkaar hard voor nodig.

Wendelina Zeker! Lang geleden werd het congres 'Gehoor en arbeid' georganiseerd. Ook dit zou juist nu een kans zijn om alle partijen bij elkaar te brengen om een nieuwe slag te maken.

REACTIE REMCO JONKER EN ROLAND ZWEERS OP HET GESPREK

“Er moet mijns inziens meer bewustzijn gecreëerd worden bij werkgevers en bedrijfsartsen door betere voorlichting over gehoorverlies via folders, brochures en online media. De werkloosheidscijfers liegen er niet om: onder mensen met een onbehandeld gehoorverlies zijn deze twee keer zo hoog als onder goedhorende mensen. Vanuit de werkgevers en Arbodiensten moet er eigenlijk standaard een gehoorrest gedaan worden voor medewerkers boven de 50 jaar. Hierbij kan ook handig gebruik gemaakt worden van apps, die best nauwkeurig een gehoorrest kunnen afnemen; dit werkt drempelverlagend. Als het gaat om preventie en gehoorbescherming op de werkvloer, dan kan ik als audicien faciliteren in het nemen van afdrucken van het oor op de werkvloer die ik kan uitwisselen met leveranciers van gehoorbeschermers. Ik pleit in ieder geval wel voor een strengere regelgeving omtrent gehoorpreventie vanuit de politiek.

De Hoorpoli is onderdeel van de Everybody-groep met als motto ‘Zorg, werk en welzijn onder 1 dak’. Ik heb dus korte lijnen met de andere specialisten van deze groep in Bad-

REMCO JONKER

VAN HOORPOLI
IN BADHOEVEDORP

hoevedorp - bedrijfsartsen, Arbodiensten, huisartsen maar ook fysiotherapeuten en psychologen- en probeer bewustzijn te creëren dat, als er iemand met stress- en/of burn-outklachten komt, er meteen een belletje gaat rinkelen of er sprake kan zijn van een minder gehoor. Gehoorverlies heeft impact op iemands welzijn en vitaliteit. Daarom ga ik ook op locatie audiologische metingen verrichten en wil ik veel aandacht aan tinnitusklachten besteden, een ander

veelvoorkomend probleem. Heel veel slechthorenden hebben last van schaamte, ik probeer daarom in de gesprekken veel aandacht te besteden aan de positieve resultaten als je weer kunt horen: je kleinkind weer kunnen verstaan, weer kunnen werken, minder irritatie met je partner omdat dat TV weer op een normaal volume kan etc. Daarnaast bespreek ik ook de negatieve gevolgen als je niets doet bij gehoorverlies: het sociale isolement, stress, dementie, evenwichtsproblemen en vermoeidheid. Het zou helpen als de TV-reclames niet inzoomen op vitale 60-plussers waar het hoortoestel altijd maar onzichtbaar moet zijn. Laat zien hoe de hoortoestellen eruit zien en zoom in op de connectiviteit via apps en draadloze communicatie”.

“Als we van de gêne rondom hoortoestellen af willen, dan moeten we bij de jeugd beginnen. Benader scholen en betrek scholieren erbij. Mijn zoon zit op het Technasium en heeft al van alles ontwikkeld, zoals veilige woonomgevingen voor dementerende ouderen en spelmaterialen voor slechtzienden onder het beoordelende oog van de diverse brancheorganisaties. Daar kunnen we nog wel wat van leren. Immers, jong geleerd...”

Diverse gezondheidsklachten worden helaas nog zelden tot nooit gerelateerd aan gehoorverlies. Hier ligt voor onze branche ook echt een taak om in gesprek te gaan met onder andere arbeidsongeschiktheidsverzekeraars. Zij hebben op bepaalde vlakken andere belangen dan de zorgverzekeraars, alleen weten we elkaar blijkbaar niet te vinden.

ROLAND ZWEERS

VAN ZWEERS HOORTOESTELLEN
IN ZEVENBERGEN

Vlak daarbij ook faalangsten niet uit, met daaraan gekoppeld het ziekteverzuim. Ik ken een voorbeeld waar iemand tijdens een regio-managementvergadering een target van 15 duizend stuks verstond in plaats van 50 duizend. Als je er dan drie maanden later achter komt dat je het lelijk mis had, zakt de moed je wel in de schoenen. En als dat herhaaldelijk voorkomt, word je steeds onzekerder en meld je je ziek als de wekker voor de volgende vergadering gaat.

Als je op de werkvloer continu blootgesteld wordt aan te hard geluid, doet dat wat met je gezondheid. Niet alleen beschadiging van het gehoor, maar ook vermoeidheidsklachten. Lawaai kan sowieso belemmerend werken, ook qua concentratie. Motorrijders geven niet voor niets aan dat het rijden met otoplastieken veel rustgevender is. Gehoor en werk is een serieus onderwerp”.